

Dagligvarer og husmandssteder

I foråret 2024 fik Svendborg Kommune udarbejdet en undersøgelse af butikslivet i kommunen. Den såkaldte detailhandelsundersøgelse viste blandt meget andet, at Rantzausmindeområdet har en handelsbalance på kun 16%. En handelsbalance på 100 betyder at forbrug og omsætning i et lokalområde er lige store. Så en handelsbalance på 16% er altså ensbetydende med meget lidt lokal butiksomsætning i forhold til beboernes forbrug. Med andre ord: man køber langt de fleste af sine dagligvarer i andre dele af byen eller på nettet.

Ideelt set kunne man ønske, at dagligvareudbuddet og omsætningen lokalt var større. Det ville betyde mindre kørsel, og dermed et bedre klima samt lettere adgang til at handle dagligvarer for ældre og andre med vanskelig adgang til transport.

I Rantzausminde kan man i dag kun handle dagligvarer ét sted, i Dagligbrugsen på Rantzausmindevej. Her er der indenfor det såkaldte lokalcenter plads til at udvide den eksisterende butik, men ikke til at bygge én yderligere med mindre at man inddrager en del af villakvarteret. Den mulighed har politikerne i Plan- og Lokalsamfundsudvalget, på anbefaling fra administrationen, valgt at forfølge med en undersøgelse af placeringsmuligheden *"især med fokus på trafikafvikling"* (citater fra Plan- og Lokalsamfundsudvalget 13.08.2024).

At der i planlæggernes og politikernes bibel, Kommuneplanen, i selv samme nabolag er udpeget et bevaringsværdigt hus, et husmandssted fra 1827, som oven i købet er del af et større kulturmiljø, kaldet "Rantzausminde Husmandsudstyknings", det fremgår ikke af sagen. Her nævnes kun trafik. I kommuneplanens afsnit om kulturmiljøer hedder det:

"Den oprindelige bebyggelse fra husmandskolonien ligger som perler på en snor og jævnt fordelt langs Rantzausmindevej. Området strækker sig fra Højensvej i vest og til Tankefuldskoven mod øst. (...) De små stråttækte bindingsværkshuse fra husmandskolonien udgør dermed en slående og forundringsvækkende kontrast til de mange nyere villaer."

"Husmandsstedernes nuværende beliggenhed midt i et udstrakt villa- og parcelhusområde viser også ændringerne i synet på kysten og landskabets udnyttelse. Det er ganske oplevelsesrigt at se de små husmandssteder mellem villaerne og forestille sig, hvordan området førhen var et mindre attraktivt sted, hvor de fattigste i samfundet måtte tage til takke med de ringeste jorder. Men i løbet af 1900-tallet ændres natursynet, og området er blevet særdeles attraktivt med nærheden og udsigten til havet."

Rantzausmindes husmandssteder fortæller altså en afgørende historie om vores fælles fortid og er dermed en central del af vores fælles identitet. Selv om en detailhandelsundersøgelse viser en lav handelsbalance er det ikke en selvfølge, at der med djævelens vold og magt skal klemmes yderligere butikker ind, hvis der ikke er en fornuftig lokal placeringsmulighed. Det må afhænge af en helhedsvurdering, og ikke kun af et spørgsmål og til- og frakørsel.

Egense-Rantzausminde Lokalhistorie kan derfor ikke tilslutte sig, at Rantzausminde Lokalcenter udvides med den konsekvens, at den bevaringsværdige ejendom Rantzausmindevej 118 nedrives og at kulturmiljøet "Rantzausminde Husmandsudstyknings" amputeres yderligere. I en ikke så fjern fortid har Svendborg Kommunalbestyrelse allerede ikke bare én, men et par gange, ophævet bevaringsværdien for dele af husmandsudstyknings og givet nedrivningstilladelser. Hvorfor udpege bevaringsværdige bygninger og kulturmiljøer, hvis man gentagne gange ikke lever op til udpegningerne?

Fortidens velovervejede Svendborgpolitikere sikrede med den overordnede planlægning for Rantzausminde, at der var plads til endnu en butik når Rantzausminde voksede. Nemlig med

en reservation af et areal ved Dyrekredsen, dér hvor Maersk Training Center nu ligger. Da Maersk kom og bad om lov til at bygge et træningscenter vaklede politikerne desværre og ændrede udlægget fra detailhandel til skoleformål og fjernede dermed muligheden for i dag at udvikle et fornuftigt placeret lokalcenter.

Det var kortsigtet planlægning dengang. Forhåbentlig skal kulturmiljøet ikke betale prisen for det i dag.

Venlig hilsen

Bestyrelsen for Egense-Rantzausminde Lokalhistorie